

Мізін К. І.,
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри перекладу
Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського
E-mail: kmizin@i.ua

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВІДТВОРЕННЯ «ЧУЖОКУЛЬТУРНОЇ» ІНФОРМАЦІЇ В МОВНИХ ЗНАКАХ: СИМБІОЗ ЗІСТАВНОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

У пропонованій статті окреслено шляхи відтворення «чужокультурної» інформації у мовних знаках за допомогою методологічного симбіозу зіставної лінгвокультурології та перекладознавства. Установлено, що такий симбіоз може допомогти перекладачеві вибрати перекладацьку стратегію, спираючись або на принцип очуження, або на принцип натуралізації тексту. Перевага тієї чи іншої стратегії зумовлює використання відповідних методів і прийомів перекладу, а також багатого арсеналу компенсаційних засобів.

Ключові слова: *переклад, методологія, зіставна лінгвокультурологія, культура, знаки культури.*

Постановка проблеми. Культурологічна проблематика ніколи не втрачала своєї актуальності в історії перекладу, отримуючи часто навіть протилежні оцінки в різних концепціях. Так, американський культуролог і антрополог Едвард Т. Голл [див., напр.: 10], який свого часу увів поняття «міжкультурна комунікація», справедливо, на мій погляд, стверджував, що представники різних етносів зіштовхуються з комунікативними проблемами через різні способи сприйняття навколишньої дійсності. Пізніше культурологами й лінгвістами поняття «міжкультурна комунікація», іншими словами, «міжетнічна комунікація» було розширене за рахунок включення гендерної, соціально-статусної та вікової комунікації.

Проблему міжкультурної комунікації Е. Голл розглядав з прагматичних позицій, дійшовши висновку, що основу кожної культури формує поведінка, яка передує культурі або згодом перетворюється в культуру. І оскільки культура засвоюється при навчанні, то «чужій» культурі можна навчити, а численні приклади незбігу поведінки людей різних національностей, соціальних статусів і культур підтверджують необхідність такого навчання. Це й стало підґрунтям для введення до навчального плану підготовки перекладачів таких дисциплін, як «Міжкультурна комунікація», «Лінгвокраїнознавство», «Лінгвокультурологія», «Зіставна лінгвокультурологія» та ін.

Абсолютно очевидним є той факт, що теорія міжкультурної комунікації спирається на концептуальні засади перекладу, який є опосередкованою міжкультурною комунікацією. Опосередкована форма останньої полягає в наявності в комунікативному ланцюжку проміжної ланки, тобто посередника, функції якого може виконувати людина (перекладач) або технічний пристрій. Від компетентності мовного посередника залежить ефективність комунікації. Попри бурхливий розвиток комп'ютерних технологій, машинний (комп'ютерний) переклад не може замінити перекладача-людину. Нині такий спосіб перекладу може використовуватися лише для отримання загального уявлення про тему та зміст тексту.

Аналіз публікацій з теми до слідження. У 60-ті роки в зарубіжному перекладознавстві [див., напр.: 11] сформувався напрям «культурний переклад» (cultural translation), у межах якого увага сфокусовувалася на культурному складнику змісту, що стало моментом визнання факту перекладності та переносу акценту на пошуки перекладацьких рішень для передачі «неперекладного» як культурного, так і мовного явища. При всій значущості повороту до культурного аспекту перекладного тексту (culturalturn) у багатьох концепціях, як і раніше, продовжують використовувати семіотичні поняття, що відображають послідовні етапи роботи перекладача над повідомленням: **транскодування** (transcoding) – **декодування** (decoding) → **рекодування** (recoding) → **розкодування** (encoding). Насправді ж, у межі цих термінів майже неможливо втиснути ті смисли, які зовсім не

зводяться до значень кодових одиниць та не можуть легко трансформуватися в іншу семіотичну (кодову) систему. У подальшому культурологічний напрям інтенсивно розроблявся у працях таких учених, як В. Н. Комісаров, О. Д. Швейцер, М. Baker, Р. Newmark, К. Reiss, Р. Torop, G. Toury, Н. J. Vermeerта інших.

Згадані перекладознавці пропонували у своїх студіях шляхи розв'язання тих проблем, які безпосередньо впливають на повноцінну передачу національно-культурного змісту оригіналу. Основними серед цих проблем слід назвати такі:

- 1) визначення чинників, що формують культурно-маркований зміст мови;
- 2) установлення тієї частини семантики мовних одиниць, де може бути локалізований культурний компонент;
- 3) виявлення ролі культурного компонента у створенні лінгвокультурного простору дискурсу;
- 4) визначення ефективних процедур аналізу для ідентифікації та опису культурного компонента змісту;
- 5) опрацювання перекладацьких технологій, які здатні передати у перекладному тексті культурний смисловий компонент з мінімальними втратами й викривленнями.

Утім, розв'язання цих проблем, метою якого є успішне міжкультурне спілкування, слід сьогодні поєднати з новим типом зіставлення мов і культур, який зміг би здолати вузькість і обмеженість традиційних контрастивних досліджень та вивести їх за межі мовної площини у сферу культури. Мова йде передусім про перспективний методологічний інструментарій, який може надати зіставна лінгвокультурологія як самостійний теоретичний і прикладний напрям, що формується останніми роками у межах лінгвокультурологічних досліджень [див. про це: 4; 5].

Мета статті. Метою пропонованої розвідки є окреслення шляхів відтворення «чужокультурної» інформації в мовних знаках за допомогою методологічного симбіозу зіставної лінгвокультурології та перекладознавства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як відомо, у мові змодельована вся культура [див. детальніше: 2]. Тому аналіз мови надає доступ до концентрованого вираження культури у знаках іншої семіотичної системи через локалізацію національно-культурного компонента у змісті мовних одиниць, передусім лексичних і фразеологічних [див. про це: 12]. У деяких категоріях цих одиниць культурний зміст виявляється без особливих зусиль, оскільки він локалізований у денотативному ядрі (culture-boundwords). Це вважається беззаперечною підставою для визначення належності подібних слів до реалій, а в перекладацькій практиці – до без еквівалентної лексики [9]. Найскладніше локалізувати культурний компонент на периферії денотативного значення, бо у словникових дефініціях ця культурна специфіка є, як правило, відсутньою. Більш того, словникові відповідники нерідко затушовують національно-культурну смислову специфіку порівнюваних одиниць, створюючи хибну картину еквівалентів (пор. укр. *суспільне життя* та англ. *sociallife*).

Локалізація культурного компонента в конотативному значенні є ще менш вираженою. Так, в англійській мові слово *ambitious* майже завжди має позитивну конотацію, тоді як в українській мові його відповідники містять не лише позитивну (укр. *амбіційні плани / завдання* тощо), але й негативну оцінку (напр.: *амбіційна людина*). Спостереження за мовною семантикою свідчать про важливе значення культурного компонента в галузі вторинних (метафоричних) значень, які можуть розвиватися в міжкультурному просторі в результаті запозиченого перекладу (напр.: *publicrelations* – *зв'язки з громадськістю*; *PR* – *піар* та його похідні *піарити*, *піарицики*). У лінгвокультурологічній лексикографії (передусім словники серії Longman та Macmillan) автори включають інформацію культурного плану, розташовуючи її під різними рубриками – *culturalreference*, *culturalnote*, *culturaluse*, *culturalresonance*, *socio-culturalcompetence*тощо[9].

Прикметно, що характер культурних конотацій має особливу значущість у семантиці фразеологічних і пареміологічних одиниць. З погляду перекладу інтерес становлять результати векторів смислового розвитку таких одиниць. Ці вектори, які запозичуються з одного джерела, часто розходяться у різних лінгвокультурах, поповнюючи в результаті фонд псевдоеквівалентів.

Не менш важливим є смислове навантаження культурного компонента комунікативних одиниць. Зрозуміло, що в цьому випадку слід говорити про соціокультурну компетенцію, оскільки вона забезпечує адекватне сприйняття та розуміння комунікативної поведінки, включаючи вербальний і невербальний канали. Наприклад, вивчення дистанції влади в англomовній спільноті дає змогу виокремити як горизонтальну, так і вертикальну дистанції. Для британця, який комфортно почуває себе всередині «просторової бульбашки» (spacebubble) (за Е. Голлом), менш важливою є соціальна (вертикальна) дистанція. Відповідно, прийняті в британській лінгвокультурі конвенції, які дозволяють використовувати в міжособистісному спілкуванні менш офіційні формули привітань, не підкреслюють відмінностей між співрозмовниками у віці, статусі, соціальному стані тощо, тому вони є, з точки зору етикету українців, занадто фамільярними.

Не викликає сумніву той факт, що культурний компонент змісту одиниць зумовлює і специфіку їхнього функціонування в тексті, у якому створюється культурно-насичене поле завдяки взаємодії низки чинників, зокрема й культурної семантики та культурних конотацій. В ідеалі повне (точне) сприйняття текстової культурно-мовної інформації має виводити на смисловий обсяг, який відповідає авторському задуму. А це передбачає інтерпретацію культурного компонента мовних одиниць і відповідність культурного тла автора оригінального тексту та рецептора перекладеного тексту.

Надійним інструментом смислового аналізу культурного компонента лексем є зіставно-лінгвокультурологічні процедури, які дають змогу вдосконалювати стратегії його інтерпретації. Важливо зазначити, що необхідною умовою ефективного застосування цих технологій є достатнє уявлення про ті базові одиниці культурного простору, в яких системно закріплюються етнокультурні смислові константи, що формуються, передаються від покоління до покоління та лежать в основі етнокультурної свідомості. Інтерпретація змісту мовних одиниць у термінах знаків культури дозволяє вийти на рівень ціннісно-смислових нашарувань, маркованих культурною своєрідністю. У цьому вбачається призначення одиниць культури слугувати ключами до ціннісно-смислового простору мови. І оскільки базовим для семіосфери є поняття «границі», уведені Ю. М. Лотманом [див. про це: 3], яке є показником неоднорідності та гетерогенності культурного простору, то, відповідно, останній сприймається не інакше як багаторівневе, багатовимірне, різноелементне утворення, розділене внутрішніми й зовнішніми межами на численні мікропростори, які відокремлюють своїх від чужих, відображаючи середовище існування етносу, різні субкультури, маргінальні культури, соціумно-культурні колективи, особистості з їхніми ціннісними настановами.

З цієї причини простір культури може бути структурованим на основі найрізноманітніших параметрів (критеріїв, ознак), про що свідчать численні моделі, опрацьовані вітчизняними та зарубіжними культурологами. У зіставно-лінгвокультурологічних студіях ці моделі надають доступ до вивчення у знаках культури образів, символів, прецедентних явищ (імен, ситуацій, висловлень, текстів), міфів, архетипів тощо, які несуть значне смислове навантаження та здатні актуалізувати його в тексті. Так, символіка кольорономінацій є максимально широкою, включаючи універсальні, регіональні, етнокультурно марковані та культурно унікальні смислові асоціації. Ці різні смислові складники й переплітаються у символіці кольорономінацій, напр.: «*LeRougeetteNoir*» (назва роману Ф. Стендаля з надзвичайно складною символікою червоного й чорного), «*Ourfuture'sblack*» (висловлення Дж. Болдуїна про можливий наступ влади «чорношкірих»). Починаючи з подій Operation Iraqi Freedom (2003 р.), у подальші роки продуктивними в різних регіонах світу стали моделі, що виражають політичну символіку на базі позначень пір року (напр., *Arab Spring*, *Egyptian Winter*, *Egypt's Winter of Discontent*, *chilling Arab Autumn*, *thaw*, *Islamist / an EU / Al-Qaeda Falland Winter* тощо).

Концентрованою формою вираження, збереження та передачі ціннісно-смислових конотацій є коди культури (артефактний, акціональний, часовий, просторовий, соматичний, зооморфний тощо). На прикладі дослідження низки невербальних кодів мною запропоновано модель складного семіотичного знака як результату взаємодії одиниць двох семіотичних систем: знака культури, втіленого у знаку мовному [див. про це: 5]. Мова йде про модель багатоступеняного

лінгвокультурологічного семіотичного аналізу, що становить собою процедуру смислової інтерпретації, у яку на всіх етапах включається зіставний ракурс. На першому етапі проводиться вивчення змісту й форми слова, яке слугує одиницею вербалізації знака невербального коду. Результати зіставлення виявляють специфіку мовної одиниці на цих рівнях. Далі проводиться культурологічний аналіз на рівні знака невербального коду культури з урахуванням функціонального навантаження та форми виконання (моторики). При цьому аналіз знову здійснюється на прикладі невербальних кодів двох культур, що дає змогу виокремити проблемні зони: часткові розходження та культурні семіотичні лакуни. Найскладнішою ланкою в цьому аналізі є зіставна смислова інтерпретація одиниць невербаліки, оскільки у випадку неповного збігу існує реальна небезпека переносу звичних стереотипів і асоціацій, сформованих у рідній культурі, на інший код у «чужій» культурі.

Не менш складним постає завдання смислової інтерпретації етноконотацій, коли ми стикаємося з чим-небудь відсутнім у своєму середовищі. Це може стосуватися етнокультурних смислів, які створюють культурні конотації мовних одиниць, що представляють, наприклад, зооморфний код: *Heknewhewassupposedtowearamonkeysuit*. У цьому випадку культурні конотації, що асоціюються з культурним знаком «мав'ячий костюм», пов'язані зі знанням британського дрес-коду чоловіків, згідно з яким необхідно прийти у смокінгу, якщо в отриманому запрошенні на вечірку є фраза «Black Tie» [9].

Як бачимо, у зіставно-лінгвокультурологічних дослідженнях здійснюється інтерпретація етнокультурних смислових конотацій у термінах знаків відповідних кодів і знаків культури. На кінцевому етапі викладеного вище аналізу, коли отримана вся необхідна інформація про специфіку етнокультурних смислів, необхідно хвалити адекватні перекладацькі рішення. За перекладачем залишається вибір перекладацької стратегії залежно від його настанови щодо співвідношення «свій» – «чужий». Тут усі подальші перекладацькі кроки будуть визначатися бажанням перекладача притримуватися або принципу «очуження» (alienation), що означає збереження етнокультурної своєрідності змісту й специфіки форм його мовного вираження (це дає змогу зберегти культурну ідентичність), або принципу «натуралізації» тексту (domestication), який означає адаптацію культурного змісту й форм його вербалізації до норм і правил мови, якою здійснюється переклад (це в результаті призводить до культурної адаптації / нейтралізації). Перевага тієї чи іншої стратегії зумовлює використання відповідних методів і прийомів перекладу, а також багатого арсеналу компенсаційних засобів.

Визначення конкретної перекладацької стратегії обов'язково має відштовхуватися, на мій погляд, від того факту, що при двомовній комунікації зростає небезпека неповного розуміння тексту перекладу (ТП) унаслідок міжкультурного характеру спілкування. Адресат ТП не зможе повністю зрозуміти повідомлення, якщо він не володіє достатньою інформацією про матеріальне й духовне життя вихідної культури. Передусім це стосується первинного отримувача інформації – перекладача. Перекладений текст, у якому перекладач не врахував лінгвокультурні аспекти комунікації, пов'язані з незбігом мовної картини світу (МКС) відправника й отримувача інформації, сприймається як неприродний: з граматичної точки зору тут усе правильно, але так не говорять і не пишуть. «Неприродність» ТП виникає часто і через неповну граматичну парадигму тієї чи іншої лексеми, яка може створювати певні перешкоди при пошуку повних / неповних еквівалентів останньої (значень або смислів, бо перекладач завжди має справу з текстами) у мові перекладу.

Утім, російсько-німецька дослідниця А. В. Павлова, заперечуючи необхідність лінгвокультурологічного аналізу при встановленні еквівалентів тих чи інших мовних одиниць при перекладі, пояснює все досить просто: так є в мові. Однак глибше «копнути» проблему – чому так є в мові – вона не вважає за потрібне. Для підтвердження цієї тези А. В. Павлова наводить німецьке дієслово *nippen*, яке має, на її думку, точний російський еквівалент *пригубить* [7, с. 3]. Подальший аналіз приводить дослідницю до висновку, що речення *Er nippte anseinem Kaffee* не можна перекласти за допомогою цього еквівалента, оскільки дієслово рос. *пригубить* має неповну граматичну

парадигму: воно позначає лише одноразову дію. Якщо б йшлося про вино, то можна було б сказати *потягивал (вино)*. Але каву *потягивать* не можна, бо *потягивают* лише холодний напій. Відповідно, залишається лише такий варіант: *Он пил кофе маленькими глотками*, де однослівна лексема перекладається словосполученням. Однак і такий переклад є можливим, з погляду А. В. Павлової, тільки в деяких контекстах, бо в певному специфічному текстовому оточенні від нього потрібно відмовитися, напр.: *Er lachtnochhäufiger, alseranseiner Kaffeetazsenippt.* – **Он смеется еще чаще, чем пьет кофе маленькими глотками.* У російському реченні, на думку дослідниці, немає прямих порушень мовної норми, але воно викликає враження дивного, ненормативного або незвичного. Тому виникає підозра, що це речення утворене людиною, яка не є носієм російської мови. Зовсім інше враження викликає переклад *Смеется он чаще, чем вспоминает про свой остывающий кофе*, оскільки такий переклад є звичним, узусним.

Передусім, коментуючи цей зразок перекладацького аналізу, зазначамо, що модусом існування «звичного» або «узусу», про які згадує А. В. Павлова, є МКС, а ширше – концептна картина світу (ККС), тобто поняття, які сама ж ця дослідниця і заперечує. Коли «щось» є «звичним» / «незвичним» для когніції представників тієї чи іншої лінгвокультури, то це означає, що таке «щось» відповідає / не відповідає когнітивній «сітці» їхньої ККС, яка має, у свою чергу, безпосередній вихід на МКС. І навпаки, якщо якесь слово, словосполучення, речення є «незвичним» для адресата, тобто «випадає» з його МКС, то це сигналізує про «присутність» «чужих» елементів «чужої» ККС у його «рідній», тобто «звичній», ККС. У цьому випадку для адаптації «чужих» мовних одиниць / конструкцій потрібен не лише внутрішньомовний аналіз, але й зовнішньомовний – поглиблення в специфіку «чужої» ККС.

Утім, А. В. Павлова, попри свою претензійність щодо серйозності її висновків, не зробила навіть належного внутрішньомовного аналізу, оскільки елементарне ознайомлення з дефініціями лексем рос. *пригубивать, потягивать*, наприклад, в одному з авторитетних тлумачних словників російської мови за авторством С. І. Ожегова та Н. Ю. Шведової [8] повністю заперечує висновки А. В. Павлової: *потягивать* – «тянуть понемногу, слегка (напр.: пиво, трубку)»; *пригубивать / пригубить* – «прикоснувшись губами, попробоватъ что-н. (обычно о вине)». Як бачимо, тут зовсім не зазначено, що *потягивать* можна лише холодні напої, а дієслово *пригубивать* позначає в минулому лише одноразову дію. Підтверджує це й елементарний аналіз дискурсивних зразків російської мови: *Мануэль не пил вина. Он только немного пригубивал кофе из крохотной чашечки* [1]; *Хорст лег поверх спального мешка Алины и с необъяснимым блаженством шумно потягивал горячий кофе* [6]. Відповідно, абсолютно «звичними» для представника російської МКС є переклади *Он пригубивал кофе* або *Он смеется чаще, чем пригубивает кофе*. Натомість такий варіант перекладу, як *Смеется он чаще, чем вспоминает про свой остывающий кофе* втрачає еквівалентність, що небажано для перекладу як процесу опосередкованої міжкультурної комунікації, де відбувається зіставлення ККС первинного відправника інформації (автора) та первинного отримувача інформації (перекладача), бо відомо, що для досягнення ефективної комунікації необхідно, щоб ступінь збігу концептних систем відправника інформації і перекладача був якомога вищим. При цьому концептна система автора, отримуючи вербальне вираження, бере участь у породженні тексту. Аналогічний процес простежуємо при породженні тексту перекладачем, однак у цьому випадку процес комунікації має ускладнений характер: перекладач – первинний отримувач і вторинний відправник інформації – повинен вербалізувати її в межах концептної системи тієї лінгвокультурної спільноти, мовою якої він перекладає.

Тому для відтворення лінгвокультурного тла ТП застосовують, як правило, два перекладацькі принципи, в основі яких лежать ситуації *зіставлення* концептних систем відправника інформації (первинного адресанта) та перекладача (первинного отримувача, первинного адресата і вторинного відправника, вторинного адресанта інформації) з урахуванням умов акту комунікації: 1) первинний відправник інформації (автор, первинний адресант) і первинний отримувач інформації (перекладач, первинний адресат, вторинний відправник інформації, вторинний адресант) належать до *однієї*

лінгвокультурної спільноти, тобто процес комунікації, який можна розглядати як зіставний обмін концептними системами, відбувається в межах *спільної* для первинного адресанта й первинного адресата ККС. У цих умовах комунікації відправлена (адресантом) та отримана (перекладачем) інформація сприймається в межах *спільної* для обох концептних систем (автор і перекладач належить до однієї лінгвокультури, а адресат – до іншої). З цієї причини труднощі перекладача полягають у тому, щоб адаптувати свою концептну систему до концептної системи *адресата* й викласти отриману інформацію в *концептах іншомовного отримувача інформації*; 2) первинний відправник інформації (автор, первинний адресант) і первинний отримувач інформації (перекладач, вторинний адресант, вторинний відправник інформації) належать до *різних лінгвокультурних спільнот*, тобто процес комунікації відбувається в межах *різних* для первинного відправника і первинного отримувача інформації ККС. У цій ситуації труднощі перекладу будуть полягати в адаптації концептної системи перекладача до концептної системи автора (первинного адресанта) з наступною вербалізацією отриманої інформації в *концептах спільної* для перекладача й адресата (вторинного отримувача інформації) ККС. У випадку успішного вирішення завдання в рамках наведених вище перекладацьких принципів створюються сприятливі умови для здійснення адекватного перекладу, а у випадку невдачі – комунікативний акт може взагалі не відбутися. Це може виникнути в тому разі, якщо не буде врахована міжмовна й міжваріантна національно-культурна специфіка тієї комбінації мов, з якими оперує перекладач.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. У запропонованій розвідці окреслено шляхи відтворення «чужокультурної» інформації в мовних знаках за допомогою методологічного симбіозу зіставної лінгвокультурології та перекладознавства. Установлено, що в зіставно-лінгвокультурологічних дослідженнях здійснюється інтерпретація етнокультурних смислових конотацій у термінах знаків відповідних кодів і знаків культури. При екстраполяції на теорію перекладу цей методологічний нюанс може допомогти перекладачу вибрати перекладацьку стратегію, спираючись або на принцип очуження (збереження етнокультурної своєрідності змісту й специфіки форм його мовного вираження), або на принцип натуралізації тексту (адаптація культурного змісту й форм його вербалізації до норм і правил мови, якою здійснюється переклад). Перевага тієї чи іншої стратегії зумовлює використання відповідних методів і прийомів перекладу, а також багатого арсеналу компенсаційних засобів.

У цьому контексті важливим є більш загальний висновок, що перекладач завжди зіштовхується з проблемою сприйняття і переробки чужого ментального змісту. Ідеальним чином мовний посередник повинен однаковою мірою належати до різних культур. Вагоме значення для перекладача має той факт, що в різних мовах і культурах концептні системи не збігаються, оскільки різні мови мають власну логіку, по-різному членують навколишню дійсність. Тому основним завданням є передача смислу, який укладає в повідомлення мовна особистість, що володіє культурно зумовленою ментальністю, картиною світу та системою цінностей.

Перспектива цієї розвідки вбачається в подальшому вивченні проблеми методологічного симбіозу зіставної лінгвокультурології та перекладознавства.

Список використаної літератури

1. Губайловский В. Камень / В. Губайловский [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.e-reading.club/chapter.php/98589/0/Gubaiilovskiii_-_Kamen%27.html
2. Колесник О.С. Міфологічний простір крізь призму мови та культури : монографія / О. С. Колесник. – Чернігів : ЧНПУ ім. Т. Г. Шевченка, 2011. – 311 с.
3. Лотман Ю. М. Внутри мыслящих миров: Человек – текст – семиосфера – история / Ю. М. Лотман. – М. : Яз.рус. культуры, 1999. – 464 с.
4. Мізін К. І. Нові напрями в українському мовознавстві: зіставна лінгвокультурологія / К. І. Мізін // Мовознавство. – 2012. – № 6 (268). – С. 38–52.
5. Мізін К. І. Зіставна лінгвокультурологія (на матеріалі англійських, німецьких, українських і російських усталених порівнянь) / К. І. Мізін. – Кременчук : Видавець ПП Щербатих О.В., 2014. – 164 с.
6. Нестеров М. Горный стрелок / М. Нестеров [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://books.google.com.ua/books?id=MBb1s0avImIC&pg=PT117&lpg=PT117&dq>.
7. Павлова А. Можно ли судить о культуре народа по данным его языка? / А. Павлова // Антропологический форум. – 2012. – № 16. – С. 3–60.

8. Толковый словарь русского языка / [сост. С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова; изд-е 4-е, доп.]. – М.: Азбуковник, 1999. – 944 с.

9. Чанышева З. З. Современные лингвокультурологические исследования и перевод / З. З. Чанышева // Интернет-ресурс профессионального сообщества преподавателей и переводчиков «Школа дидактики перевода», 2010 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://gavrilenko-nn.ru/publications/579>.

10. Hall Ed. T. The silent language / Ed. T. Hall. – Garden City, N.Y.: Doubleday, 1959. – 240 p.

11. Nida E. A. The Theory and Practice of Translation / E. A. Nida, Ch. Taber. – Leiden: E. J. Brill, 1969. – 442 p.

12. Telling D. Der kulturelle Hintergrund des Translats – Kultur als Substanz der Kommunikation / D. Telling. – Košice: Typopress, 2012. – 302 p.

Мизин К. И. Методологические проблемы воспроизведения «инокультурной» информации в языковых знаках: симбиоз сопоставительной лингвокультурологии и переводоведения.

Аннотация

В предлагаемой статье очерчено пути воссоздания «инокультурной» информации в языковых знаках с помощью методологического симбиоза сопоставительной лингвокультурологии и переводоведения. Установлено, что такой симбиоз может помочь переводчику выбрать переводческую стратегию, опираясь или на принцип отчуждения, или на принцип натурализации текста. Преимущество той или другой стратегии предопределяет использование соответствующих методов и приемов перевода, а также богатого арсенала компенсационных средств.

Ключевые слова: перевод, методология, сопоставительная лингвокультурология, культура, знаки культуры.

Mizin K. I. Methodological issues of reproducing «foreign culture» information in language signs: symbiosis of contrastive linguoculturology and translation studies.

Summary

The article deals with determining the ways of reproducing «foreign culture» information in language signs with the help of methodological symbiosis of contrastive linguocultures and translation studies. The author establishes that there is an interpretation of ethnic-cultural meaning connotations in terms of signs of corresponding codes and signs of culture in contrastive linguoculturological studies. When extrapolating on the translation theory, this methodological nuance can help the translator to choose a translation strategy relying on either the principle of making the text foreign (saving ethnic-cultural originality of the content and peculiarities of the forms of its language embodiment), or the principle of making the text natural (adaptation of the cultural content and forms of its verbalization to norms and rules of the target language). The advantage of one or the other strategy causes the use of corresponding methods and ways of translation and the rich store of compensation means.

In this context, it is important to make a conclusion that the translator always collides with the problem of perceiving and converting foreign mental meaning. That is why the main task is reproducing the meaning given to the message by a language personality knowing culturally caused mentality, world picture and value system.

The prospects of this research are viewed in further study of the issue of methodological symbiosis of contrastive linguoculturology and translation studies.

Key words: translation, methodology, contrastive linguocultures, culture, culture signs.